

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Tredje behandling af lovforslag nr. L 170:

Forslag til lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 14/1 93. Første behandling 12/2 93. Betænkning 15/6 93. Anden behandling 17/6 93. Tillægsbetænkning 18/6 93).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 111 stemmer (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) mod 7 (FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 343:

Forslag til lov om støtte til voksenuddannelse.

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen).

(Fremsat 15/6 93. Første behandling 17/6 93. Betænkning 18/6 93. Anden behandling 23/6 93).

Der var stillet 5 ændringsforslag af Aage Frandsen (SF) og Hanne Thanning Jacobsen (SF).

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Aage Frandsen (SF):

En del af folkestyrets idé med hensyn til lovgivningsarbejdet er, at organisationer og andre i forbindelse med vedtagelse af love kan komme med deres synspunkter og give informatio-

ner til Folketinget i forbindelse med beslutningerne, der træffes her. Det er ikke noget med, at det er organisationerne, der skal bestemme, hvad lovgivningens indhold skal være, men de skal da have mulighed for at øve deres indflydelse, og det er fornuftigt af Folketinget at modtage gode råd.

Det er der normalt også gode muligheder for i forbindelse med vedtagelse af lovene, for der går tid mellem fremsættelse, behandlingen herinde i Folketinget og afgivelse af betænkning.

Det kniber dog i forbindelse med nogle hastelove, som vedtages i slutningen af folketingsåret, og det er tilfældet her, hvor det drejer sig om et lovforslag, der blev fremsat den 15. juni 1993, kom til første behandling den 17. juni 1993, og vi afgav betænkning i Uddannelsesudvalget den 18. juni 1993.

Efterfølgende er der kommet en række henvendelser til Folketingets Uddannelsesudvalg både fra HK, fra Amtsrådsforeningen og så sent som i dag fra Voksenuddannelsesrådet. Her påpeger de organisationer, som har med spørgsmålene at gøre, at der i denne lovgivning er tale om noget, som man mener er meget betænkeligt. Allerede ved førstebehandlingen gav jeg på SF's vegne udtryk for, at vi var betænkelige ved nogle dele af det. Der var klart tale om forbedringer i lovforslaget, men der var også noget, som vi syntes var udtryk for forringelser, og når vi opvejede de to ting mod hinanden, syntes vi alligevel, at der var tale om forbedringer.

Henvendelserne fra organisationerne har gjort så meget indtryk på os, at vi mener, at det er rigtigt at stille disse ændringsforslag.

Det drejer sig for det første om, at man bevarer de nuværende muligheder for frit at kunne vælge det uddannelsesforløb, man vil have, sådan at man ikke er begrænset til, at der i et vist omfang skal være noget, som er et godkendt uddannelsesforløb.

For det andet mener vi også, at det kan være et problem, at der er et maksimumuddannelsesforløb på 40 uger. Det behøver ikke at være et stort problem, og det kan være, at det senere hen viser sig, hvis det bliver et problem, at man kan løse det, men vi synes egentlig, at man allerede på nuværende tidspunkt burde løse det sådan, som vi har gjort ved det stillede ændringsforslag.

[Aage Frandsen]

Endelig for det tredje overlader man administrationen til Statens Uddannelsesstøtte i stedet for til amterne. Når man spørger de organisationer, som har med de her ting at gøre, er der ingen, der kan svare på, hvorfor man egentlig skal flytte det fra amterne til Statens Uddannelsesstøtte. Alle taler om, at det fungerer udmærket i øjeblikket, og også derfor har vi stillet ændringsforslag.

Disse spørgsmål tog vi op med undervisningsministeren i går under et samråd, men det, vi fik ud af det, var ikke tilfredsstillende for os, og derfor har vi altså stillet disse ændringsforslag.

Det er selvfølgelig ikke normalt, at man stiller sådan nogle ændringsforslag på det her tidspunkt. De skulle være stillet allerede ved betænkningens afgivelse, men omvendt må vi sige, at når der kommer væsentlige indsigelser fra folk udefra, så er det dét, tiden mellem første-, anden- og tredjebehandlingen skal bruges til, og det ville efter vores opfattelse være helt forkert, hvis vi ikke tog ad notam, at de organisationer og mennesker, som arbejder med de her ting, kommer med relevante indsigelser, og hvis vi ikke fulgte deres indstillinger; derfor skal jeg over for Folketinget anbefale, at man stemmer for de af SF stillede ændringsforslag.

Formanden:

Jeg vil godt benytte lejligheden til at henstille, at man lige sænker støjniveauet noget.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Fremskridtspartiets grundlæggende holdning er, at vi ikke bør vedtage dette forslag, og det er ud fra den betragtning, at det først og fremmest er en investering for den enkelte, der her er tale om.

Lovforslaget skulle reelt have været benævnt: Betalt frihed til uddannelse. Det er Fremskridtspartiet naturligvis imod, selvfølgelig ikke hvis vi havde økonomiske muligheder en masse her i landet, men det er jo ikke tilfældet.

Isoleret set er det godt, at der nu sættes et maksimum på 40 uger for den periode, man kan modtage økonomisk støtte i, men lovforslaget gør det til en ret at modtage støtte. Det betyder reelt – det ved vi alle sammen – en forøgelse af udgifterne til støtten, som vi må tage afstand fra.

Den anden ændring, der foreslås, er, at ansatte, der er på uddannelsesorlov, nu skal have sikkerhed for, at de kan få deres job igen efter orloven. Det, man faktisk siger til arbejdsgiverne, er, at de nu skal tvinges til at modtage de pågældende mennesker igen; uanset om virksomheden i mellemtiden er blevet meget, meget mere lykkelig for en nyansat, er man altså tvunget til at modtage personen en gang til.

Vi bryder os ikke om tvang. Fremskridtspartiet tager som et frihedselskende parti afstand fra tvang, og det er det, det handler om i dette forslag.

Vi er som sagt principielt imod betalt frihed til uddannelse, men det hele bliver forværret af, at man i lovforslaget nu fjerner refusionsordningerne for private arbejdsgivere i forbindelse med uddannelse og jobrotation.

Jeg vil til sidst sige, at det, der chokerer Fremskridtspartiet mest, er, at når man i Tinget ser tilbage i tiden, er det partier som Venstre, der kalder sig et liberalt parti, og Det Konservative Folkeparti, der har taget kraftigt afstand fra betalt frihed til uddannelse. Det siger man nu i dag ja til, og vi har på mange andre områder set, at man har en stor dobbeltmoral i disse partier. Man går på den ene side ind for, at det offentlige forbrug skal nedsættes, og at vi skal have sparet på de offentlige midler. På den anden side ser vi gang på gang, at jo længere tiden går, desto mere sluger man af det, der reelt er store offentlige udgifter. Det er det, der er tilfældet med dette forslag. Jeg kunne citere, ligesom jeg også gjorde under andenbehandlingen, mange bemærkninger fra både Venstre og De Konservative, hvori de tidligere har taget skarpt afstand fra disse forøgelse af de offentlige udgifter til skade for skatteyderne.

Bent Aa. Rasmussen (RV):

I Det Radikale Venstre har vi også fulgt LO's næstformands, Hans Jensens, kritik af loven om støtte til voksenuddannelse. Bl.a. kritiseres det, at retten til selvvalgt uddannelse fjernes.

Det finder vi ikke er korrekt. Vi mener, det må bero på en misforståelse. Den enkelte, såvel faglært som ufaglært, kan frit vælge den uddannelse, som den pågældende måtte ønske sig, i op til 16 uger. Derudover gives der mulighed for yderligere 24 ugers undervisning inden

[Bent Aa. Rasmussen]

for et stort antal offentligt godkendte uddannelser.

Vi mener, der her er tale om en klar forbedring, og når de 40 uger er opbrugt, er der jo andre uddannelsesmuligheder. Lad mig f.eks. nævne orlov: Op til 52 ugers uddannelse inden for de godkendte offentlige uddannelser. Mulighederne er der altså stadig, de er blot blevet bedre.

Jeg skal slutte med at sige, at Det Radikale Venstre ikke kan støtte de af SF stillede ændringsforslag.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Det er ganske rigtigt, som hr. Aage Frandsen siger, at borgere uden for dette hus har mulighed for at give sig til kende indtil sidste øjeblik, fremkomme med forslag eller indsigelser i forbindelse med lovbehandlingen. Det er også rigtigt, at det er sket her. Det er helt legalt, men efter min opfattelse er det ikke væsentlige indsigelser, de pågældende organisationer er kommet med, og det er dér, hr. Aage Frandsens opfattelse og min adskiller sig. Jeg mener, at det forslag, der nu ligger til tredje behandling, har et sådant omfang og tjener et sådant formål – hvad hr. Aage Frandsen og hans parti tidligere også har været enige i – at vi helt trykt kan vedtage det.

Jeg mener ikke, at der i realiteten ligger nogen som helst indskrænkning for nogen af dem, der ønsker at søge VUS. Tværtimod kan man sige, at den tidligere ordning, hvor man havde mulighed for at få op til 16 ugers undervisning, som man kunne gentage efter 2 års forløb, alene var en administrativ bestemmelse, og hr. Aage Frandsen var da også inde på, at i praksis havde ændringsforslaget herom – at man skulle kunne få op til 40 uger, når der var gået 4 år – ikke nogen betydning. Det hænger sammen med, at det er kortuddannede, dette lovforslag har til formål at hjælpe, og erfaringerne med de kortuddannede, som søger VUS, er jo, at det er kortere undervisningsforløb, typisk 6-7-8 ugers forløb, og derfor varer det naturligvis længe, før man vil nå op på 40 uger. Jeg tror, at præcis den mulighed, der er for, at kortuddannede kan sammenstykke kortere undervisningsforløb, er et godt og rigtigt tilbud til dem.

Når det gælder administrationen af ordningen, har jeg fuld forståelse for, at amtskommu-

nerne for så vidt gerne vil beholde også den del af deres hidtidige virksomhed, som gik ud på udbetaling af VUS-støtten, men i forbindelse med det her lovforslag har vi gjort det til en retsbestemt ydelse, der tildeles efter objektive kriterier, og dér har vi fundet det mest hensigtsmæssigt at lægge administrationen i SU-styrelsen, som har erfaringer på området.

Til gengæld betyder det, at amtskommunerne i den udstrækning, de fortsat vil bidrage til denne ordnings udvikling, hvad de på smukkeste vis har gjort indtil nu, stadig væk kan gøre det ved at sikre koordinering, ved at sikre samarbejde og ved at tage initiativer. Amtskommunerne har mange opgaver at løse i forbindelse med at give de kortuddannede gode muligheder for at modtage uddannelse.

Jeg er ikke bekymret, men jeg har sagt i udvalget, i samrådet, at vi ikke har taget konkret beslutning om at omlægge ordningen til en SU-administreret ordning. Det er vores agt, men vi vil undersøge grundigt, om det fungerer lige så godt, som det har gjort i amterne.

Regeringen kan derfor ikke tiltræde de stillede ændringsforslag – vi mener, de er unødvendige – men kan jo meget anbefale at stemme for loven som helhed ved tredje behandling.

Bertel Haarder (V):

Jeg vil gerne bekræfte, hvad undervisningsministeren siger: Det er en meget rundhåndet ordning, den koster over 100 mio. næste år, over 300 mio. det følgende år, og det er derfor, vi stemmer imod, for dette er et af mange eksempler på, at pengene kommer til at fosse ud af statskassen.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Formanden:

Vi går til afstemning, og alle ændringsforslagene er som nævnt stillet af hr. Aage Frandsen og fru Hanne Thanning Jacobsen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 9 stemte for, 111 imod.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 9 stemte for, 108 imod.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 9 stemte for, 109 imod.

Ændringsforslagene nr. 4 og 5
forkastedes uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til
forhandling.

Forhandling

Aage Frandsen (SF):

Jeg skal blot meddele, at SF efter forkastelsen af SF's ændringsforslag vil undlade at stemme ved lovforslagets endelige vedtagelse.

Vi erkender klart, at der er tale om forbedringer, men vi mener altså også, at der på de punkter, som vi vil have rettet op på, er tale om noget, som er forringelser i forhold til den nu gældende ordning.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg skal blot til meddelelsen fra SF om, at man undlader at stemme til dette forslag, sige: Det er dog en sørgelig udvikling. SF har trofast bakket op omkring et forslag, som de kortudannede virkelig har haft gavn af. Det er rigtig sørgeligt at opleve.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Vi synes stadig, at intentionen i denne lovgivning er god og rigtig, og vi har støttet den hele vejen igennem.

En af de ting, vi har lagt meget vægt på, var kursisternes selvvalgte uddannelse. Her sker der en begrænsning i selvvalget, nemlig den, at man hidtil har kunnet vælge helt frit: 16 uger og så efterfølgende igen 16 uger. Her er der tale om en begrænsning i friheden.

Der er efter vores opfattelse også tale om en forringelse, når det drejer sig om, hvem der skal administrere ordningen. Vi mener, at ved den almindelige decentralisering er det underligt, at man her har overladt til Statens Uddannelsesstøtte at foretage administrationen, og derfor er der også her en forringelse.

Når vi så ikke får tilgodeset vores synspunkter, er det da ikke overraskende, at vi afholder

os fra at stemme ved lovforslagets endelige vedtagelse. Ellers er det da ret meningsløst at stille ændringsforslag. Vi synes stadig væk, at ordningen er god og rigtig, men den kunne være blevet bedre.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Det sørgelige ligger jo i, at der er tale om en lovgivning, som er god. Jeg citerer hr. Aage Frandsen:

»... som er blevet bedre.«

Og så vil SF ikke bidrage ved at stemme for. Det synes jeg faktisk er sørgeligt.

Det eneste, SF kan hænge sin indvending op på, er, at der ændres rent administrativt i ordningen. Om støtten til den enkelte skal udbetales af den ene instans eller af den anden instans, kan ikke være et så afgørende spørgsmål, ville jeg tro, men jeg noterer det i håb om, at SF kommer på bedre tanker ved lejlighed. Det kan være, vi skal forbedre ordningen på et senere tidspunkt.

Formanden:

Må jeg bede om mere ro herovre til venstre.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Blot til undervisningsministeren.

Det er da klart, at vi medvirker til enhver forbedring af ordningen. Der lå vel fra undervisningsministerens side en forventning om, at der skulle foretages forbedringer. Disse forbedringer, som vi ikke fik igennem nu, er vi da klar til at vedtage ved en senere lejlighed, og det forstår jeg at undervisningsministeren måske også er til den tid.

Så vil jeg også sige, at det her er et eksempel på, at når der kommer nogle henvendelser udefra og vi er nogle, der vil foretage nogle ændringer efter de ønsker, så blokeres der fuldstændig fra regeringens side. Man har flertallet, man gider ikke lytte, og så må man altså også tage til efterretning, at så stemmer vi altså ikke bare for. Så afholder vi os fra at stemme til lovforslaget her, vel vidende at der er tale om forbedringer, men også at der er tale om forringelser, og det er der notorisk.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 60 stemmer (S, CD, RV og KRF) mod 50 (KF, V og FP); 9 (SF) stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Tredje behandling af lovforslag nr. L 315:

Forslag til lov om kommunal aktivering.

Af socialministeren (Karen Jespersen).

(Fremsat 19/5 93. Første behandling 28/5 93. Betænkning 22/6 93. Anden behandling 23/6 93. Tillægsbetænkning 24/6 93).

Der var stillet 8 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Pia Christmas-Møller (KF):

Nu er det jo ikke nogen overdrivelse at konstatere, at der har været stor usikkerhed om de beregningsmæssige og tekniske virkninger af den konkrete udformning af lovforslaget. Vi finder derfor fra konservativ side anledning til at fremhæve, at den tekniske udformning af lovforslaget og specielt af § 15 alene er ministerens og regeringens ansvar.

Vi har også noteret, at ministeren under udvalgsarbejdet har garanteret, at den samlede økonomiske virkning af § 15 er, at alle unge under 25 år på kontanthjælp honoreres med 50 kr. pr. time i de første 20 aktiveringstimer, og at aktiveringstimer ud over de første 20 honoreres i henhold til oplæringsydelsens tre trin, nemlig 50, 60 og 67 kr. i timen eksklusive satsregulering. Jeg vil godt bede ministeren om i dag fra talerstolen at bekræfte, at dette er indholdet af den tekniske udformning af § 15.

Jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, at i det omfang det skulle vise sig ikke at være indholdet af § 15, er regeringen villig til at tage kontakt til forligspartierne fra aktiveringsforliget i maj 1992 for at finde en tilfredsstillende løsning.

Jeg vil også gerne bede ministeren om her fra talerstolen at bekræfte, at satsreguleringsforliget indgået mellem syv af Folketingets partier er overholdt i denne forbindelse, og – hvis det skulle vise sig, at det ikke er tilfældet – at man så er villig til hurtigst muligt at tage skridt til forhandlinger med de partier, der er involveret i satsreguleringsforliget, med henblik på at rette op på tingene.

Jeg ville meget gerne, om socialministeren her og nu ville gå på talerstolen og bekræfte disse ting.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg føler mig egentlig tilskyndet til at indskrænke mit svar til fru Pia Christmas-Møller til – jeg tror, der var tre spørgsmål – tre gange ja.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal tale bl.a. om de ændringsforslag, der foreligger, men selvfølgelig også lidt om forslaget som helhed. Det er jo en tredjehandling, vi står i.

Jeg skal sige med det samme, at jeg er ked af, at det gik sådan, at jeg fik ret i går, da vi diskuterede, om det var rigtigt, at unge kunne risikere sammenlagt – med kontanthjælp og arbejde – at miste 1.000 kr. om måneden. Til de interesserede kan jeg sige, at der er et notat i betænkningen, hvor der står, at det ikke mere er 874 kr., men at det snarere nærmer sig de 1.000 kr., som jeg sagde i går. Det er trist, at det er gået sådan, men vi må erkende, at sådan ser virkeligheden ud.

Jeg vil også sige, at jeg godt vil anbefale, at man stemmer for det ændringsforslag, som SF har stillet om anken. Det er sådan, at ifølge bistandsloven kan man altid anke, hvis man får frataget kontanthjælpen. Det, der er tale om med ændringsforslaget, er, at hvis en kontanthjælpsmodtager afslår et tilbud, kan kommunalbestyrelsen ikke beslutte nogen konsekvenser for den pågældende, før der er udarbejdet en redegørelse, hvori begge parter udtaler sig om tilbudets indhold og begrundelsen for at afslå det.